

Memòria viva de la infermeria a Igualada: una mirada al passat, present i futur

1. Història de la primera Escola d'Infermeria d'Igualada

Des de l'any 1953, a través d'un Decret d'Estat, es va crear la primera formació d'Infermeria amb l'anomenada Formació d'Ajudants Tècniques Sanitàries (ATS). Aquesta formació unificava els anteriors estudis de llevadora, practicant i infermera. L'any 1967 es va crear l'antiga Escola d'Infermeria: "*Escuela de ATS Nuestra Señora de la Piedad del Santo Hospital de Igualada*" a la ciutat d'Igualada. Aquesta va ser la primera escola nacional i oficial concedida fora de l'àmbit de les capitals de província de Catalunya que va atorgar a l'Hospital d'Igualada un prestigi acadèmic i docent dins l'àmbit sanitari. Antigament, estava adscrita a la Facultat de Medicina de Barcelona (Universitat de Barcelona) i ubicada en un edifici annex dins el recinte de l'antic hospital. En aquest edifici s'hi podien trobar tres aules, un despatx de secretaria i administració, una sala d'estar, un vestidor, una sala de material docent, una zona esportiva i un espai verd per a l'esbarjo. Les estudiants d'infermeria estaven interines al mateix complex, així es podien acollir noies de fora del territori. A més a més, les pràctiques es realitzaven al mateix edifici hospitalari on mitjançant torns rotatoris podien fer pràctiques a tots els serveis. En total l'escola va formar onze promocions: la primera del 1967-70 i la darrera del 1977-80.

2. La història de les infermeres de la Comarca: de la formació acadèmica a l'activitat assistencial, docent, gestora i investigadora.

Les primeres empremtes d'infermeres a Igualada es troben en els llibres d'entrades i sortides de l'Hospital d'Igualada, on apareixen els primers noms com a assalariats infermers/res: 1815 Nicolau Vilaseca, 1821 Josep Vilaseca i 1826 Magdalena.

El gran impuls d'aquesta professió a la ciutat va esdevenir gràcies al llegat de les Germanes Vedrunes que es va iniciar cap a l'any 1847 amb la germana Joaquina Vedruna al capdavant. L'acord amb els administradors de l'Hospital d'Igualada d'aquella època era tenir cura dels malalts del recinte. Aquesta col·laboració va tenir un paper fonamental fins a l'any 1979. Posteriorment, van tenir un pes important per a la creació i funcionament de l'antiga "Escola d'Infermeria" que durant molts anys va esdevenir un centre de formació que va dotar de personalitat pròpia l'activitat assistencial de l'Hospital d'Igualada. Les primeres promocions d'Infermeres sortien amb el títol de "Ayudantes Técnicos Sanitarios Femeninos" i realitzaven les pràctiques a l'Hospital d'Igualada. La distribució i formació era molt diferent de l'actual, ja que estava composta per 3 cursos on s'impartien assignatures teòriques obligatòries: Biologia, Anatomía, Microbiología, Higiene General, Patología Médica, Pediatría, Cirugía de Urgencia, Obstetricia, Higiene y Profilaxis de las Enfermedades Transmisibles, Otorrinolaringología, Oftalmología, Odontología. A més a més, també hi havia assignatures complementàries: Moral Profesional, Religión, Enseñanzas del Hogar, Formación Social, Educación Física, Deportes e Idiomas.

La formació la rebien a càrrec de metges com els reconeguts Dr. Solà, Dr. Riera, Dr. Ibáñez, Dr. Teixidor, Dr. Vallespín, Dr. Llorens o el Dr. Basas, entre d'altres. En aquella època, tan sols hi va haver una professora que va ser la primera infermera amb rol docent en tota la comarca, la Sra. Josefina Cerdà, encarregada d'impartir l'assignatura de cures i embenats al tercer curs de l'última promoció.

Pel que fa a les hores de pràctiques és força difícil calcular-les, ja que es realitzaven als matins, tardes i nits; les mateixes hores d'una jornada laboral i amb caps de setmana inclosos. Cal destacar que era obligatori anar a classe tant si les pràctiques eren de nit

com de tarda o bé de matí i a l'estiu només es feia un mes de vacances, que prèviament es consensuava amb la secretària de l'escola, encarregada de la planificació de les vacances.

Les tutores de pràctiques eren monges que tenien el títol d'ATS i, cap al final, ja eren les infermeres titulades amb la carrera acabada, les encarregades de supervisar les alumnes tot i que, com tan sols hi havia una infermera per unitat, era habitual trobar alumnes de cursos superiors ensenyant a estudiants dels primers cursos.

Durant el primer curs les tasques que realitzaven eren les pròpies de les Tècniques de Cures Auxiliars d'Infermeria. Tant a segon com a tercer, s'ajudava a les tasques pròpies d'infermeria: recollida de dades i fer l'ingrés, els plans de cures, la complementació de registres, la tramitació de proves complementàries, l'administració de la medicació, la realització de cures, donar acompanyament o realitzar funcions d'instrumentista si eren a quiròfan, entre d'altres. Sempre combinant els horaris amb les classes teòriques. Cal destacar que les tècniques s'aprenien directament sobre el pacient, ja que no existien aules d'habilitats o simulacions amb maniquins.

3. Finalització dels estudis d'Infermeria l'any 1977. Retorn del Grau d'Infermeria a Igualada

L'any 1977 es va promulgar el decret d'integració a les universitats de les escoles d'ATS per convertir-les en Escoles Universitàries d'Infermeria. Tot i que des d'Igualada es va demanar una sol·licitud per retardar-ne el tancament, finalment només es va rebre autorització perquè les alumnes de la darrera promoció poguessin finalitzar els seus estudis a l'Anoia.

Després del tancament, totes aquelles persones que volien cursar Infermeria havien de desplaçar-se a les escoles universitàries més properes com Barcelona, Manresa, Lleida o Vic.

Després de diverses dècades, l'any 2015 la Universitat de Lleida retorna amb els estudis d'Infermeria a la ciutat d'Igualada. Inicialment, es van començar a impartir els estudis al campus del Pla de la Massa i, finalment, després de 39 anys, l'any 2019 es graduava la primera promoció (2015 - 2019) d'estudiants del Grau d'Infermeria impartit per la Universitat de Lleida al Campus d'Igualada.

Amb un èxit més que validat d'aquest grau a la nostra ciutat i a causa de l'increment de la demanda, l'Ajuntament d'Igualada cedeix l'edifici de la Teneria, situat a la plaça del Rei, al centre de la ciutat, per cursar els estudis de salut de manera temporal fins a la construcció de l'Edifici de Ciències de Salut situat al Passeig Verdaguer. Actualment, el grau d'Infermeria consta de 4 cursos dividits en 240 crèdits, tots ells amb hores de pràctiques clíniques. Els objectius de la titulació són formar infermers capacitats per identificar, avaluar i actuar en les necessitats de salut i de cures de persones sanes o malaltes, mitjançant la realització de pràctiques, incorporant valors professionals i amb atenció als problemes de salut més rellevants en les àrees de medicina, cirurgia, obstetrícia i ginecologia, pediatria, psiquiatria i altres àrees clíniques que permetin integrar en la pràctica professional els coneixements, les habilitats i les actituds dels infermers i infermeres.

4. Hospital Universitari d'Igualada

Paral·lelament, també hi ha hagut canvis al llarg de la història dels últims anys a l'Hospital d'Igualada. Des de mitjans del s.XIX l'espai hospitalari de la ciutat era el Convent dels Caputxins, fins que a la dècada dels 70 va formar-se la Mútua Igualadina per complementar el servei. L'Hospital d'Igualada, juntament amb la Basílica de Santa Maria i el Consell Municipal, és la institució més antiga de la ciutat i un dels hospitals més antics de Catalunya.

L'any 1994 es van fusionar els dos centres sanitaris de la ciutat: l'Hospital Comarcal d'Igualada i la Fundació Sanitària d'Igualada (FSI). Es crea, en aquell moment la Fundació Sanitària d'Igualada formada pels dos edificis situats al centre de la ciutat. Posteriorment, davant la necessitat i demanda de construcció d'un edifici amb prou capacitat per donar atenció a tota la població, l'any 2001 va començar a construir-se el nou Hospital d'Igualada, que finalment va ser inaugurat el 2007.

Amb l'antic hospital buit, l'any 2015 s'inaugura el Centre d'Innovació de la Simulació en Salut 4D Health en aquest edifici, esdevenint el primer centre de l'Espanya en recrear un hospital sencer de simulació.

El setembre del 2020 la conselleria d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya va donar llum verda a la resolució que permetia a l'Hospital d'Igualada convertir-se en Hospital Universitari. Una fita que s'assoleix després de diversos anys de feina conjunta de diferents institucions i on la consolidació dels estudis en Ciències de la Salut a Igualada, de la mà de la Universitat de Lleida (UdL), va ser-ne clau.

Actualment, l'edifici de l'Hospital Universitari d'Igualada és un centre públic dirigit pel Consorci Sociosanitari de l'Anoia que està format pel Servei Català de la Salut, l'Ajuntament d'Igualada i el Consell Comarcal de l'Anoia. Es dona assistència a 33 municipis entre la comarca de l'Anoia i Santa Coloma de Queralt incloent-hi una població de més de 136.000 persones. A més a més, a les instal·lacions de l'hospital s'hi annexen el CAP Igualada Nord i el Centre de Salut Mental i Addiccions.

5. Edifici de Ciències de la Salut de la Universitat de Lleida

Després de quasi 10 anys d'estudis relacionats amb la salut a Igualada i davant la creixent demanda de places per accedir-hi, la ciutat aposta pel creixement d'aquestes titulacions. El 3 d'abril de 2024 s'inaugura l'Edifici de Ciències de la Salut al Campus d'Igualada amb una capacitat d'ocupació per acollir 500 estudiants del Grau d'Infermeria i també de la doble titulació de Fisioteràpia, Dietètica i Nutrició. Aquest nou edifici ha estat construït on hi havia l'antic Hospital d'Igualada, per tant, avui en dia la ciutat compta amb unes instal·lacions modernes per formar als estudiants on antigament s'hi havia treballat durant tantes dècades per millorar la salut de les persones. Aquest edifici compta amb 3 plantes, i entre les instal·lacions hi destaquen la biblioteca, les aules docents, les sales d'estudi, el gimnàs, les aules de simulació i d'habilitats d'infermeria, els laboratoris de microbiologia, bioquímica i nutrició, sales experimentals, despatxos per docents i diferents sales de recerca.